

ZELFBESCHULDIGING - Peter Handke

Ik ben op de wereld gekomen.

Ik ben geworden. Ik ben verwekt geworden. Ik ben ontstaan. Ik ben gegroeid. Ik ben geboren geworden. Ik ben in het geboorteregister ingeschreven geworden. Ik ben ouder geworden.

Ik heb mij bewogen. Ik heb delen van mijn lichaam bewogen. Ik heb mijn lichaam bewogen. Ik heb mij ter plaatse bewogen. Ik heb mij van mijn plaats bewogen. Ik heb mij van een plaats naar een andere bewogen. Ik heb mij moeten bewegen. Ik heb mij kunnen bewegen.

Ik heb mijn mond bewogen. Ik ben mij bewust geworden. Ik heb de aandacht getrokken. Ik heb geschreeuwd. Ik heb gesproken. Ik heb geluiden gehoord. Ik heb geluiden onderscheiden. Ik heb geluiden voortgebracht. Ik heb klanken voortgebracht. Ik heb tonen voortgebracht. Ik heb tonen, geluiden en klanken kunnen voortbrengen. Ik heb kunnen spreken. Ik heb kunnen schreeuwen. Ik heb kunnen zwijgen.

Ik heb gezien. Ik heb het geziene opnieuw gezien . Ik ben tot bewustzijn gekomen. Ik heb het geziene herkend. Ik heb het opnieuw geziene herkend. Ik heb waargenomen. Ik heb het waargenomene opnieuw waargenomen. Ik ben tot bewustzijn gekomen. Ik heb het opnieuw waargenomene herkend.

Ik heb gekeken. Ik heb voorwerpen gezien. Ik heb naar aangewezen voorwerpen gekeken. Ik heb aangewezen voorwerpen aangewezen. Ik heb de betekenis van de aangewezen voorwerpen geleerd. Ik heb de aangewezen voorwerpen genoemd. Ik heb de benaming van niet-aanwijsbare voorwerpen geleerd. Ik heb geleerd. Ik heb onthouden. Ik heb de geleerde tekens onthouden. Ik heb genoemde vormen gezien. Ik heb gelijkaardige vormen met dezelfde namen genoemd. Ik heb de verschillen tussen ongelijke vormen genoemd. Ik heb afwezige vormen genoemd. Ik heb afwezige vormen leren vrezen. Ik heb naar afwezige vormen leren verlangen. Ik heb de woorden “verlangen” en “vrezen” geleerd.

Ik heb geleerd. Ik heb de woorden geleerd. Ik heb de werkwoorden geleerd. Ik heb het verschil tussen zijn en geweest geleerd. Ik heb de zelfstandige naamwoorden geleerd. Ik heb het verschil tussen het enkelvoud en het meervoud geleerd. Ik heb de bijwoorden geleerd. Ik heb het verschil tussen hier en daar geleerd. Ik heb de aanwijzende voornaamwoorden geleerd. Ik heb het verschil tussen dit en dat geleerd. Ik heb de bijvoeglijke naamwoorden geleerd. Ik heb het verschil tussen goed en kwaad geleerd. Ik heb de bezittelijke voornaamwoorden geleerd. Ik heb het verschil tussen mijn en jouw geleerd. Ik heb een woordenschat verworven.

Ik ben het onderwerp van zinnen geworden. Ik ben het voorwerp van zinnen geworden. Ik ben het onderwerp en het voorwerp van hoofdzinnen en van bijzinnen geworden. Ik ben een mondbeweging geworden. Ik ben een aaneenschakeling van letters geworden.

Ik heb mijn naam gezegd. Ik heb ik gezegd. Ik heb op handen en voeten gekropen. Ik heb gelopen. Ik ben naar iets toegelopen. Ik ben voor iets weggelopen. Ik heb mij opgericht. Ik ben uit de passieve vorm gestapt. Ik ben actief geworden. Ik heb in een min of meer rechte hoek met de aarde gelopen. Ik heb gesprongen. Ik heb de zwaartekracht getrotseerd. Ik heb geleerd mijn behoefte buiten mijn kleren te doen. Ik heb geleerd mijn lichaam onder controle te krijgen. Ik heb geleerd mij te beheersen.

Ik heb geleerd te kunnen. Ik heb gekund. Ik heb kunnen willen. Ik heb op twee benen kunnen lopen. Ik heb op mijn handen kunnen lopen. Ik heb kunnen blijven. Ik heb kunnen blijven staan. Ik heb kunnen blijven liggen. Ik heb op mijn buik kunnen kruipen. Ik heb mij dood kunnen houden. Ik heb mijn adem kunnen inhouden. Ik heb mij kunnen doden. Ik heb kunnen uitspuwen. Ik heb kunnen knikken. Ik heb kunnen ontkennen. Ik heb gebaren kunnen uitvoeren. Ik heb kunnen vragen. Ik heb vragen kunnen beantwoorden. Ik heb kunnen nabootsen. Ik heb een voorbeeld kunnen volgen. Ik heb kunnen spelen. Ik heb voorwerpen kunnen vernietigen. Ik heb voorwerpen met andere voorwerpen kunnen vergelijken. Ik heb mij voorwerpen kunnen voorstellen. Ik heb de waarde van voorwerpen kunnen bepalen. Ik heb voorwerpen kunnen spreken. Ik heb o v e r voorwerpen kunnen spreken. Ik heb mij voorwerpen kunnen herinneren.

Ik heb in de tijd geleefd. Ik heb aan begin en einde gedacht. Ik heb aan mij gedacht. Ik heb aan anderen gedacht. Ik ben uit de natuur gestapt. Ik ben geworden. Ik ben onnatuurlijk geworden. Ik heb mijn geschiedenis gekregen. Ik heb beseft dat ik niet jij ben. Ik heb mijn geschiedenis kunnen meedelen. Ik heb mijn geschiedenis kunnen verzwijgen.

Ik heb iets kunnen willen. Ik heb iets kunnen *niet* willen.

Ik heb mij gemaakt. Ik heb mij tot dat gemaakt, wat ik ben. Ik heb mij veranderd. Ik ben een ander geworden. Ik ben verantwoordelijk geworden voor mijn geschiedenis. Ik ben medeverantwoordelijk geworden voor de geschiedenissen van anderen. Ik ben een geschiedenis onder andere geworden. Ik heb de wereld tot de mijne gemaakt. Ik ben verstandig geworden.

Ik heb niet meer enkel de natuur moeten volgen. Ik heb regels moeten naleven. Ik heb moeten. Ik heb de geschiedkundige regels van de mensen moeten naleven. Ik heb moeten handelen. Ik ben in gebreke moeten blijven. Ik heb moeten laten gebeuren. Ik heb regels geleerd. Ik heb als metafoor voor de regels de 'voetangels van de regels' geleerd. Ik heb regels voor het gedrag en voor de gedachten geleerd. Ik heb regels voor binnen en buiten geleerd. Ik

heb regels voor dingen en mensen geleerd. Ik heb algemene en bijzondere regels geleerd. Ik heb regels voor het aardse en het hiernamaals geleerd. Ik heb regels voor lucht, water, vuur en aarde geleerd. Ik heb de regels en de uitzonderingen op de regels geleerd. Ik heb de grondregels en de afgeleide regels geleerd. Ik heb geleerd te moeten. Ik ben geschikt geworden voor de maatschappij.

Ik ben geworden: ik heb moeten. Ik ben in staat geworden met mijn eigen handen te eten: ik heb moeten vermijden mij vuil te maken. Ik ben in staat geworden de gewoonten van anderen over te nemen: ik heb mijn eigen slechte gewoonten moeten vermijden. Ik ben in staat geworden warm en koud te onderscheiden: ik heb moeten vermijden met vuur te spelen. Ik ben in staat geworden goed en kwaad te scheiden: ik heb het kwade moeten vermijden. Ik ben in staat geworden volgens spelregels te spelen: ik heb een overtreding van de spelregels moeten vermijden. Ik ben in staat geworden het onrechtmatige van mijn daden in te zien en naar dit inzicht te handelen: ik heb de misdaad moeten vermijden. Ik ben in staat geworden mijn seksuele kracht te gebruiken: ik heb misbruik van mijn seksuele kracht moeten vermijden.

Ik ben door alle regels gevat geworden. Met mijn personalia ben ik in akten vastgelegd geworden. Met mijn ziel ben ik door de erfzonde bevestigd geworden. Met mijn spelnummer ben ik in de spelerslijst opgenomen geworden. Met mijn ziekten ben ik in een kaartsysteem ingevoerd geworden. Met mijn firma ben ik in het handelsregister ingeschreven geworden. Met mijn bijzondere kenmerken ben ik in de persoonsbeschrijving vastgehouden geworden.

Ik ben mondig geworden. Ik ben handelingsbekwaam geworden. Ik ben contractbekwaam geworden. Ik ben in staat geworden tot een laatste wil.

Vanaf een tijdstip heb ik zonden kunnen begaan. Vanaf een ander tijdstip ben ik gerechtelijk vervolgd kunnen worden. Vanaf een ander tijdstip heb ik mijn eer kunnen verliezen. Vanaf een ander tijdstip heb ik mij door een contract tot doen of laten kunnen verplichten.

Ik ben boetplichtig geworden. Ik ben woonplaatsplichtig geworden. Ik ben schadeplichtig geworden. Ik ben belastingplichtig geworden. Ik ben werkplichtig geworden. Ik ben dienstplichtig geworden. Ik ben schoolplichtig geworden. Ik ben vaccinatieplichtig geworden. Ik ben zorgplichtig geworden. Ik ben betalingsplichtig geworden. Ik ben onderzoekplichtig geworden. Ik ben opvoedingsplichtig geworden. Ik ben bewijsplichtig geworden. Ik ben verzekeringsplichtig geworden. Ik ben legitimatieplichtig geworden. Ik ben meldplichtig geworden. Ik ben alimentatieplichtig geworden. Ik ben executieplichtig geworden. Ik ben getuigplichtig geworden.

Ik ben geworden. Ik ben verantwoordelijk geworden. Ik ben schuldig geworden. Ik ben te verontschuldigen geworden. Ik heb voor mijn geschiedenis moeten boeten. Ik heb voor mijn verleden moeten boeten. Ik

heb voor h e t verleden moeten boeten. Ik heb voor mijn tijd moeten boeten. Ik ben pas met de tijd ter wereld gekomen.

Welke eis van de tijd heb ik overtreden? Welke eis van het gezond verstand heb ik overtreden? Welke geheime paragrafen heb ik overtreden? Welk programma heb ik overtreden? Welke eeuwige wetten van het heelal heb ik overtreden? Welke wetten van de onderwereld heb ik overtreden? Welke elementaire regels van het fatsoen heb ik overtreden? Welke richtlijnen van een partij heb ik overtreden? Welke wetten van het theater heb ik overtreden? Welke vitale belangen heb ik overtreden? Welke zachte wet heb ik overtreden? Welke vuistregel heb ik overtreden? Welke eis van het moment heb ik overtreden? Welke levensregels heb ik overtreden? Welke boerenregels heb ik overtreden? Welke liefdesregels heb ik overtreden? Welke spelregels heb ik overtreden? Welke regels van de cosmetica heb ik overtreden? Welke regels van de kunst heb ik overtreden? Welke rechten van de sterksten heb ik overtreden? Welke eis van de piëteit heb ik overtreden? Welke wetten van de wettelozen heb ik overtreden? Welk verlangen naar afwisseling heb ik overtreden? Welke wetten voor het aardse en het hiernamaals heb ik overtreden? Welke regels van de spelling heb ik overtreden? Welk recht van het verleden heb ik overtreden? Welke wetten van de vrije val heb ik overtreden? Heb ik de regels, plannen, ideeën, postulaten, beginselen, etiketten, statuten, algemene meningen en formuleringen van de hele wereld overtreden?

Ik heb gedaan. Ik heb nagelaten. Ik heb toegelaten. Ik heb mij geuit. Ik heb mij geuit door gedachten. Ik heb mij geuit door uitingen. Ik heb mij voor mijzelf geuit. Ik heb mij voor mijzelf en anderen geuit. Ik heb mij voor de onpersoonlijke macht van de wetten en de goede zeden geuit. Ik heb mij voor de persoonlijke macht van God geuit.

Ik heb mij in bewegingen geuit. Ik heb mij in handelingen geuit. Ik heb mij in de bewegingloosheid geuit. Ik heb mij in de dadeloosheid geuit.

Ik heb betekend. Ik heb in elk van mijn uitingen betekend. Ik heb in elk van mijn uitingen een vervulling of veronachtzaming van regels betekend.

Ik heb mij geuit door spuwen. Ik heb mij geuit door betuigingen van ongenoegen. Ik heb mij geuit door bijvalsbetuigingen. Ik heb mij geuit door het doen van mijn behoefte. Ik heb mij geuit door het wegwerpen van onbruikbare en gebruikte voorwerpen. Ik heb mij geuit door het doden van levende wezens. Ik heb mij geuit door het vernietigen van voorwerpen. Ik heb mij geuit door ademen. Ik heb mij geuit door het afscheiden van zweet. Ik heb mij geuit door het afscheiden van snot en tranen.

Ik heb gespuwd. Ik heb uitgespuwd. Ik heb gericht gespuwd. Ik heb bespuwd. Ik heb op de grond gespuwd op plaatsen waarop het ongepast was op de grond te spuwen. Ik heb gespuwd op plaatsen waarop het een overtreding van de gezondheidsvoorschriften was te spuwen. Ik heb mensen in het

gezicht gespuwd naar wie het een persoonlijke belediging van God was te spuwen. Ik heb naar voorwerpen gespuwd waarnaar het een persoonlijke belediging van mensen was te spuwen. Ik heb niet gespuwd voor mensen voor wie het geluk moest brengen te spuwen. Ik heb niet gespuwd voor kreupelen. Ik heb niet gespuwd naar acteurs voor hun optreden. Ik heb de spuwbak niet gebruikt. Ik heb in wachtkamers gespuwd. Ik heb tegen de wind in gespuwd.

Ik heb bijvalsbetuigingen geuit op plaatsen waar bijvalsbetuigingen verboden waren. Ik heb betuigingen van ongenoegen geuit op momenten dat betuigingen van ongenoegen ongewenst waren. Ik heb betuigingen van ongenoegen en bijvalsbetuigingen geuit op plaatsen en momenten waarop dringend om geen betuigingen van ongenoegen en bijvalsbetuigingen verzocht werd. Ik heb bijvalsbetuigingen niet geuit op momenten waarop om bijvalsbetuigingen verzocht werd. Ik heb bijvalsbetuigingen bij een moeilijk trapezenummer in het circus geuit. Ik heb bijvalsbetuigingen op het verkeerde moment geuit.

Ik heb onbruikbare en gebruikte voorwerpen weggeworpen op plaatsen waar het wegwerpen van voorwerpen verboden was. Ik heb voorwerpen geplaatst op plaatsen waar het plaatsen van voorwerpen strafbaar was. Ik heb voorwerpen opgeslagen op plaatsen waar het opslaan van voorwerpen verwerpelijk was. Ik heb voorwerpen niet ingeleverd die volgens de wet in te leveren waren. Ik heb voorwerpen uit het raam van een rijdende trein geworpen. Ik heb vuilnis niet in de vuilnisbak geworpen. Ik heb vuilnis in het bos laten liggen. Ik heb brandende sigaretten in het hooi geworpen. Ik heb vijandelijke vlugschriften niet ingeleverd.

Ik heb mij geuit door spreken. Ik heb mij geuit door toe-eigenen van voorwerpen. Ik heb mij geuit door het verwekken van levende wezens. Ik heb mij geuit door het produceren van voorwerpen. Ik heb mij geuit door kijken. Ik heb mij geuit door spelen. Ik heb mij geuit door lopen.

Ik heb gelopen. Ik heb doelloos gelopen. Ik heb doelbewust gelopen. Ik heb op wegen gelopen. Ik heb op wegen gelopen waarop het verboden was te lopen. Ik heb niet op wegen gelopen waarop het verplicht was te lopen. Ik heb op wegen gelopen waarop het zondig was doelloos te lopen. Ik heb doelbewust gelopen wanneer het verplicht was doelloos te lopen. Ik heb op wegen gelopen waarop het verboden was met een doel te lopen. Ik heb gelopen wanneer zelfs het lopen verboden en tegen de goede zeden was. Ik heb door passages gelopen waarvan het conformistisch was ze te passeren. Ik heb terreinen betreden waarvan het een schande was ze te betreden. Ik heb terreinen zonder vergunning betreden waarvan het verboden was ze zonder vergunning te betreden. Ik heb gebouwen verlaten waarvan het onsolidair was ze te verlaten. Ik heb gebouwen betreden waarvan het ongepast was ze met bedekt hoofd te betreden. Ik heb gebied betreden waarvan het verboden was het te betreden. Ik ben in een staatsgebied binnengereisd waarin het verboden was binnen te reizen. Ik ben uit een

staatsgebied uitgereisd waaruit het staatsvijandig was uit te reizen. Ik heb in straten in een richting gereden waarin het ongedisciplineerd was te rijden. Ik heb in richtingen gelopen waarin het ongeoorloofd was te lopen. Ik heb zo ver gelopen dat verder lopen niet raadzaam was. Ik ben blijven staan wanneer het onbeleefd was te blijven staan. Ik heb rechts van personen gelopen van wie het gedachteloos was aan hun rechterzijde te lopen. Ik ben op plaatsen gaan zitten waarop het voor andere personen voorbehouden was te zitten. Ik heb niet doorgelopen wanneer het bevolen werd door te lopen. Ik heb langzaam gelopen wanneer het verplicht was snel te lopen. Ik ben niet opgestaan wanneer het verplicht was op te staan. Ik ben gaan liggen op plaatsen waarop het verboden was te gaan liggen. Ik ben blijven staan bij samenscholingen. Ik ben doorgelopen bij verplichte hulpverlening. Ik heb niemandsland betreden. Ik ben in de maanden met een R op de grond gaan liggen. Ik heb door langzaam te lopen in smalle gangen vluchtenden gehinderd. Ik ben van de rijdende tram gesprongen. Ik heb de wagondeur voor het stilstaan van de trein geopend.

Ik heb gesproken. Ik heb uitgesproken. Ik heb uitgesproken wat anderen al gedacht hebben. Ik heb enkel gedacht wat anderen uitgesproken hebben. Ik heb uiting gegeven aan de publieke opinie. Ik heb de publieke opinie vervalst. Ik heb gesproken op plaatsen waarop het piëteitsloos was te spreken. Ik heb luid gesproken op plaatsen waarop het onattent was luid te spreken. Ik heb gefluisterd wanneer er verzocht werd luid te spreken. Ik heb gezwegen op momenten waarop het een schande was te zwijgen. Ik heb als publiek spreker gesproken wanneer het noodzakelijk was als privé-persoon te spreken. Ik heb met personen gesproken met wie het onwaardig was te spreken. Ik heb personen gegroet van wie het een verraad aan principes was hen te groeten. Ik heb in een taal gesproken waarin het volksvijandig was te spreken. Ik heb over voorwerpen gesproken waarover het tactloos was te spreken. Ik heb verzwegen op de hoogte te zijn van een misdaad. Ik heb over doden niets goeds gezegd. Ik heb kwaadgesproken van de afwezigen. Ik heb gesproken zonder gevraagd te zijn. Ik heb soldaten in dienst aangesproken. Ik heb tijdens het rijden met de bestuurder gesproken.

Ik heb de regels van de taal niet in acht genomen. Ik heb taalvertredingen begaan. Ik heb de woorden gedachteloos gebruikt. Ik heb de voorwerpen in de wereld blindelings eigenschappen toegekend. Ik heb de woorden voor de voorwerpen blindelings woorden voor de eigenschappen van de voorwerpen toegekend. Ik heb met de woorden voor de eigenschappen van de voorwerpen blindelings de wereld bekeken. Ik heb de voorwerpen dood genoemd. Ik heb de verscheidenheid bont genoemd. Ik heb de droefheid donker genoemd. Ik heb de waanzin licht genoemd. Ik heb de hartstocht heet genoemd. Ik heb de toorn rood genoemd. Ik heb de ultieme levensproblemen onzegbaar genoemd. Ik heb het milieu echt genoemd. Ik heb de natuur vrij genoemd. Ik heb de schrik panisch genoemd. Ik heb het lachen bevrijdend genoemd. Ik heb de vrijheid onaantastbaar genoemd. Ik heb de trouw spreekwoordelijk genoemd. Ik heb de nevel melkachtig genoemd. Ik heb de oppervlakte glad genoemd. Ik heb de strengheid oudtestamentisch genoemd.

Ik heb de zondaar arm genoemd. Ik heb de waardigheid aangeboren genoemd. Ik heb de bom dreigend genoemd. Ik heb de leer heilzaam genoemd. Ik heb de duisternis ondoordringbaar genoemd. Ik heb de moraal leugenachtig genoemd. Ik heb de grenzen weggeveegd genoemd. Ik heb de wijsvinger moraliserend genoemd. Ik heb het wantrouwen creatief genoemd. Ik heb het vertrouwen blind genoemd. Ik heb de atmosfeer zakelijk genoemd. Ik heb de tegenspraak vruchtbaar genoemd. Ik heb de inzichten toekomstverwijzend genoemd. Ik heb de eerlijkheid intellectueel genoemd. Ik heb het kapitaal corrupt genoemd. Ik heb het gevoel vaag genoemd. Ik heb het wereldbeeld vertekend genoemd. Ik heb de ideologie vals genoemd. Ik heb de wereldvisie troebel genoemd. Ik heb de kritiek constructief genoemd. Ik heb de wetenschap onbevooroordeeld genoemd. Ik heb de nauwkeurigheid wetenschappelijk genoemd. Ik heb de huid dauwfris genoemd. Ik heb de resultaten tastbaar genoemd. Ik heb het gesprek nuttig genoemd. Ik heb het dogma star genoemd. Ik heb de discussie noodzakelijk genoemd. Ik heb de mening subjectief genoemd. Ik heb het pathos hol genoemd. Ik heb de mystiek obscuur genoemd. Ik heb de gedachten onrijp genoemd. Ik heb de speelsheid nutteloos genoemd. Ik heb de monotonie vermoeiend genoemd. Ik heb de verschijningen transparant genoemd. Ik heb het zijn waar genoemd. Ik heb de waarheid diep genoemd. Ik heb de leugen oppervlakkig genoemd. Ik heb het leven vol genoemd. Ik heb het geld bijkomstig genoemd. Ik heb de werkelijkheid plat genoemd. Ik heb het ogenblik kostbaar genoemd. Ik heb de oorlog rechtvaardig genoemd. Ik heb de vrede lui genoemd. Ik heb de ballast dood genoemd. Ik heb de tegenstellingen onverenigbaar genoemd. Ik heb de fronten onverzettelijk genoemd. Ik heb het heelal gekromd genoemd. Ik heb de sneeuw wit genoemd. Ik heb het water vloeibaar genoemd. Ik heb het roet zwart genoemd. Ik heb de kogel rond genoemd. Ik heb het iets zeker genoemd. Ik heb de maat vol genoemd.

Ik heb mij voorwerpen toegeëigend. Ik heb voorwerpen ter wille van bezit en eigendom verworven. Ik heb mij voorwerpen toegeëigend op plaatsen waarop het toe-eigenen van voorwerpen grondwettelijk verboden was. Ik heb mij voorwerpen toegeëigend waarvan het maatschappijvijandig is ze toe te eigenen. Ik heb met voorwerpen privé-bezit opgebouwd waarmee het niet overeenkomstig de tijdgeest was privé-bezit op te bouwen. Ik heb voorwerpen tot openbaar bezit verklaard waarvan het onzedelijk was ze aan het privé-bezit te onttrekken. Ik heb voorwerpen zonder zorg behandeld waarvan voorgeschreven was ze met zorg te behandelen. Ik heb voorwerpen aangeraakt waarvan het onesthetisch en zondig was ze aan te raken. Ik heb voorwerpen van voorwerpen gescheiden waarvan het niet-raadzaam was ze te scheiden. Ik heb van voorwerpen niet de gepaste afstand gehouden waarvan het verplicht was een gepaste afstand te houden. Ik heb personen als dingen behandeld. Ik heb dieren als personen behandeld. Ik heb met levende wezens contact opgenomen van wie het zedeloos was met hen contact op te nemen. Ik heb voorwerpen met voorwerpen aangeraakt waarvan het nutteloos was ze met elkaar aan te raken. Ik heb levende wezens en voorwerpen verhandeld waarvan het onmenselijk was ze te verhandelen. Ik heb breekbare waren niet met zorg behandeld. Ik heb de pluspool met de

pluspool verbonden. Ik heb uitwendig te gebruiken geneesmiddelen inwendig gebruikt. Ik heb tentoongestelde voorwerpen aangeraakt. Ik heb korst van half genezen wonden getrokken. Ik heb afhangerende stroomdraden aangeraakt. Ik heb aangetekend te verzenden brieven niet aangetekend verzonden. Ik heb aan zegel onderworpen verzoekschriften niet van een zegel voorzien. Ik heb bij een sterfgeval geen donkere kleren gedragen. Ik heb mijn gezicht niet met een crème tegen de zon beschermd. Ik heb slaven verhandeld. Ik heb ongekeurd vlees verhandeld. Ik heb met ongeschikt schoeisel bergen beklommen. Ik heb het fruit niet gewassen. Ik heb de kleren van pestlijders niet gedesinfecteerd. Ik heb haarwater niet geschud voor gebruik.

Ik heb gekeken en gehoord. Ik heb bekeken. Ik heb voorwerpen bekeken waarvan het schaamteloos was ze te bekijken. Ik heb voorwerpen niet bekeken waarvan het nalatig was ze niet te bekijken. Ik heb bij gebeurtenissen niet toegekeken waarbij het kleinburgerlijk was niet toe te kijken. Ik heb bij gebeurtenissen niet in een houding toegekeken waarin het verplicht was toe te kijken. Ik heb bij gebeurtenissen niet weggekeken waarbij het verraderlijk was toe te kijken. Ik heb omgekeken wanneer het een bewijs van slechte opvoeding was om te kijken. Ik heb weggekeken wanneer het laf was weg te kijken. Ik heb naar personen geluisterd naar wie het immoreel was te luisteren. Ik heb verboden terrein bezichtigd. Ik heb gebouwen met gevaar voor instorting bezichtigd. Ik heb personen niet aangekeken die met mij gesproken hebben. Ik heb personen niet aangekeken met wie ik gesproken heb. Ik heb af te raden en af te wijzen films gezien. Ik heb staatsvijandige mededelingen in massamedia gehoord. Ik heb zonder toegangkaart naar wedstrijden gekeken. Ik heb vreemde personen aangestaard. Ik heb zonder donkere glazen in de zon gekeken. Ik heb bij de geslachtsdaad mijn ogen open gehouden.

Ik heb gegeten. Ik heb mij overeten. Ik heb te diep in het glas gekeken. Ik heb voedsel en drank verbruikt. Ik heb de vier elementen tot mij genomen. Ik heb de vier elementen uit- en ingeademd. Ik heb op momenten gegeten waarop het ongedisciplineerd was te eten. Ik heb niet op een manier geademd waarop het gezond was te ademen. Ik heb een lucht geademd waarvan het beneden mijn stand was ze te ademen. Ik heb ingeademd wanneer het schadelijk was in te ademen. Ik heb op vastendagen vlees gegeten. Ik heb zonder gasmasker geademd. Ik heb op de openbare weg gegeten. Ik heb uitlaatgassen ingeademd. Ik heb zonder mes en vork gegeten. Ik heb mijzelf geen tijd gegeven om te ademen. Ik heb de hostie met mijn tanden gegeten. Ik heb niet door mijn neus geademd.

Ik heb gespeeld. Ik heb vals gespeeld. Ik heb volgens regels gespeeld die volgens de bestaande regels tegen de conventie waren. Ik heb op plaatsen en momenten gespeeld waarop het asociaal en wereldvreemd was te spelen. Ik heb met personen gespeeld met wie het eerloos was te spelen. Ik heb met voorwerpen gespeeld waarmee het tegen het ceremonieel was te spelen. Ik heb op plaatsen en momenten niet gespeeld waarop het ongezellig was niet te spelen. Ik heb met regels gespeeld wanneer het individualistisch was

zonder regels te spelen. Ik heb met mijzelf gespeeld wanneer het een eis van menselijkheid was met anderen te spelen. Ik heb met machten gespeeld waarmee het aanmatigend was te spelen. Ik heb spelen niet ernstig genomen. Ik heb spelen te ernstig genomen. Ik heb met vuur gespeeld. Ik heb met aanstekers gespeeld. Ik heb met gemerkte kaarten gespeeld. Ik heb met mensenlevens gespeeld. Ik heb met spuitbussen gespeeld. Ik heb met het leven gespeeld. Ik heb met gevoelens gespeeld. Ik heb m i j gespeeld. Ik heb zonder speelnummer gespeeld. Ik heb in de speeltijd n i e t gespeeld. Ik heb met de neiging tot het kwade gespeeld. Ik heb met mijn gedachten gespeeld. Ik heb met zelfmoordgedachten gespeeld. Ik heb op een dunne ijslaag gespeeld. Ik heb op andermans grond gespeeld. Ik heb vertwijfeling gespeeld. Ik heb met mijn vertwijfeling gespeeld. Ik heb met mijn geslachtsdeel gespeeld. Ik heb met woorden gespeeld. Ik heb met mijn vingers gespeeld.

Ik ben al belast met de erfzonde op de wereld gekomen. Van nature uit heb ik tot het kwade geneigd. Al in de afgunst op mijn zoogbroeder heb ik mijn kwaadaardigheid geuit. Amper één dag op de wereld ben ik al niet meer vrij van zonden geweest. Ik heb blèrend naar de borsten van mijn moeder gehunkerd. Ik heb enkel weten te zuigen. Ik heb enkel mijn genot weten te stillen. Ik heb met mijn verstand niet de in het heelal en in mijn natuur gestelde wetten willen erkennen. Ik ben al in kwaadaardigheid ontvangen geworden. Ik ben al in kwaadaardigheid verwekt geworden. Ik heb mijn kwaadaardigheid in het vernietigen van dingen uitgeleefd. Ik heb mijn kwaadaardigheid in het vertrappen van levende wezens uitgeleefd. Ik ben ongehoorzaam geweest uit liefde voor het spel. Ik heb bij het spel gehouden van het gevoel van triomf. Ik heb bij fantastische verhalen gehouden van de kriebel in mijn oor. Ik heb mensen verafgood. Ik heb aan de banaliteiten van dichters meer vreugde beleefd dan aan nuttige kennis. Ik heb taalfouten meer gevreesd dan de eeuwige wetten. Ik heb mij enkel door mijn gehemelte laten leiden. Ik heb enkel mijn zintuigen vertrouwd. Ik heb geen blijk gegeven van realiteitszin. Ik heb niet alleen van schanddaden gehouden maar ook van het verlangen naar schanddaden. Ik heb het kwade het liefst in gezelschap gedaan. Ik heb gehouden van medeplichtigen. Ik heb gehouden van medeplichtigheid. Ik heb bij de zonde gehouden van het gevaar. Ik heb niet naar de waarheid gezocht. Ik heb in de kunst genot ervaren van mijn pijn en mijn medelijden. Ik heb mij overgegeven aan de lust voor het oog. Ik heb niet het doel van de geschiedenis ingezien. Ik ben godvergeten geweest. Ik ben wereldvergeten geweest. Ik heb de wereld niet als d e z e wereld aangeduid. Ik heb ook de hemellichamen tot de wereld gerekend. Ik heb aan mijzelf genoeg gehad. Ik ben enkel om de wereldse dingen bezorgd geweest. Ik heb tegen de droefheid geen koud bad genomen. Ik heb tegen de hartstocht geen heet bad genomen.

Ik heb mijn lichaam van zijn doel vervreemd. Ik heb de feiten niet naast me neergelegd. Ik heb mijn lichamelijke natuur niet ondergeschikt gemaakt aan mijn geestelijke natuur. Ik heb mijn natuur verloochend. Ik ben op de natuur van de dingen gestuit. Ik heb lukraak naar macht verlangd. Ik heb lukraak naar geld verlangd. Ik heb mij geen verhouding tot geld aangeleerd. Ik heb

boven mijn stand geleefd. Ik heb mij niet in de omstandigheden kunnen schikken. Ik heb zelfbeslissend mijn leven vorm gegeven. Ik heb mijzelf niet overwonnen. Ik heb niet in het gareel gelopen. Ik heb de eeuwige orde verstoord. Ik heb ontkend dat het kwade enkel de afwezigheid van het goede is. Ik heb niet ingezien dat het kwade enkel een misbruik is. Ik heb in mijn zonden de dood gebaard. Ik heb mij door mijn zonden gelijkgesteld met het vee dat op de slachtbank geslacht moet worden, maar uitgerekend aan het ijzer dat bestemd is voor zijn slachting snuffelt. Ik heb het beginnen niet weerstaan. Ik heb het moment om te stoppen niet gevonden. Ik heb mij van het hoogste wezen een beeld gevormd. Ik heb mij van het hoogst wezen geen beeld willen vormen. Ik heb de naam van het hoogste wezen doodgezwegen. Ik heb enkel in de drie personen van de grammatica geloofd. Ik heb mij ingeprept dat er geen hoogste wezen bestaat om het niet te moeten vrezen. Ik heb de gelegenheid gezocht. Ik heb de mogelijkheid niet benut. Ik heb mij niet naar de noodzaak gericht. Ik heb geen rekening gehouden met het toeval. Ik heb niet van slechte voorbeelden geleerd. Ik heb niet van het verleden geleerd. Ik heb mij aan het vrije spel van de krachten overgegeven. Ik heb vrijheid verward met losbandigheid. Ik heb eerlijkheid verward met zelfonthulling. Ik heb obsceniteit verward met originaliteit. Ik heb droom verward met werkelijkheid. Ik heb leven verward met cliché. Ik heb dwang verward met noodzakelijke leiding. Ik heb liefde verward met drift. Ik heb oorzaak verward met effect. Ik heb niet gelet op de eenheid tussen denken en handelen. Ik heb de dingen niet gezien zoals ze zijn. Ik ben voor de betovering van het moment bezweken. Ik heb het bestaan niet als geleend beschouwd. Ik heb mijn woord gebroken. Ik heb de taal niet beheerst. Ik heb de wereld niet verworpen. Ik heb niet ingestemd met de overheid. Ik heb geloofd in de autoriteit. Ik heb met mijn seksuele kracht niet zuinig omgesprongen. Ik heb het genot als doel op zich gezocht. Ik ben niet zeker geweest van mijzelf. Ik ben voor mijzelf een raadsel geworden. Ik heb mijn tijd verprutst. Ik heb de tijd verslapen. Ik heb de tijd willen stoppen. Ik heb de tijd willen opjagen. Ik ben in strijd geweest met de tijd. Ik heb niet ouder willen worden. Ik heb niet willen sterven. Ik heb de dingen niet op mij toe laten komen. Ik heb mij niet kunnen beperken. Ik ben ongeduldig geweest. Ik heb er niet op kunnen wachten. Ik heb niet aan de toekomst gedacht. Ik heb niet aan mijn toekomst gedacht. Ik heb van moment tot moment geleefd. Ik ben tiranniek geweest. Ik heb gedaan alsof ik alleen op de wereld was. Ik heb niet bewezen dat ik mij kon gedragen. Ik ben eigenzinnig geweest. Ik ben willoos geweest. Ik heb niet aan mijzelf gewerkt. Ik heb niet in het werk mijn bestaansvoorwaarde gecreëerd. Ik heb niet in elke arme God gezien. Ik heb het kwaad niet met wortel en al uitgerooid. Ik heb onverantwoord kinderen op de wereld gezet. Ik heb mijn amusement niet aan mijn sociale omstandigheden aangepast. Ik heb slecht gezelschap gezocht. Ik heb altijd in het middelpunt willen staan. Ik ben te veel alleen geweest. Ik ben te weinig alleen geweest. Ik heb te zeer een eigen leven geleid. Ik heb de betekenis van het woord "te" niet begrepen. Ik heb het geluk van alle mensen niet als mijn hoogste doel beschouwd. Ik heb gemeenschappelijke belangen niet boven individuele belangen gesteld. Ik heb mij niet ter discussie gesteld. Ik heb bevelen genegeerd. Ik heb onrechtmatige bevelen niet geweigerd. Ik heb

mijn grenzen niet gekend . Ik heb de dingen niet in samenhang met andere gezien. Ik heb uit de nood geen deugd gemaakt. Ik ben van overtuigingen veranderd. Ik ben hardleers geweest. Ik heb mij niet in dienst van de zaak gesteld. Ik ben met het bereikte tevreden geweest. Ik heb altijd alleen mijzelf gezien. Ik heb naar insinuaties geluisterd. Ik heb noch voor het ene noch voor het andere gekozen. Ik heb geen stelling genomen. Ik heb het evenwicht van de krachten verstoord. Ik heb de algemeen erkende principes geschonden. Ik heb niet voldaan aan het contingent. Ik heb het gestelde doel niet bereikt. Ik ben voor mijzelf alles geweest. Ik ben te weinig in de frisse lucht geweest. Ik ben te laat wakker geworden. Ik heb de stoep niet schoongemaakt. Ik heb deuren niet gesloten. Ik ben te dicht bij kooien gekomen. Ik heb ingangen niet vrijgehouden. Ik heb uitgangen niet vrijgehouden. Ik heb zonder dringende redenen aan de noodrem getrokken. Ik heb fietsen tegen verboden muren gezet. Ik heb gebedeld en geleurd. Ik heb straten niet schoon gehouden. Ik heb mijn voeten niet geveegd. Ik heb in een rijdende trein uit het raam geleund. Ik heb op brandgevaarlijke plaatsen kaarsen gebruikt. Ik ben onaangekondigd op bezoek gekomen. Ik ben voor gehandicapten niet opgestaan. Ik ben met een brandende sigaret in een hotelbed gaan liggen. Ik heb waterkranen niet dichtgedraaid. Ik heb op parkbanken overnacht. Ik heb honden niet aan de leiband gehouden. Ik heb gevaarlijke honden geen muilkorf aangedaan. Ik heb stokken en paraplu's niet bij de vestiaire afgegeven. Ik heb voor de koop gesloten was waren aangeraakt. Ik heb vaten niet onmiddellijk na gebruik van de inhoud terug gesloten. Ik heb met spuitbussen in vuur gespoten. Ik heb bij rood licht kruispunten overgestoken. Ik heb op autosnelwegen gelopen. Ik heb op de spoorweg gelopen. Ik heb niet op de stoep gelopen. Ik heb in trams niet doorgeschoven. Ik heb de lussen niet gebruikt. Ik heb tijdens het stilstaan van de trein in het station het toilet gebruikt. Ik heb aanwijzingen van het personeel niet gevolgd. Ik heb op verboden plaatsen motorvoertuigen gestart. Ik heb niet op knoppen gedrukt. Ik heb in stations de sporen overgestoken. Ik ben bij het binnenrijden van treinen niet achteruitgegaan. Ik heb de draagkracht van liften overschreden. Ik heb de nachtrust verstoord. Ik heb affiches op verboden muren geplakt. Ik heb deuren door duwen willen openen die door trekken geopend moesten worden. Ik heb deuren door trekken willen openen die door duwen geopend moesten worden. Ik heb na het vallen van de duisternis op straat rondgezworven. Ik heb bij verplichte verduistering licht aangestoken. Ik heb bij ongevallen mijn kalmte niet bewaard. Ik ben bij uitgaansverbod het huis uitgegaan. Ik ben bij een catastrofe niet op mijn plaats gebleven. Ik heb eerst aan mijzelf gedacht. Ik heb ongedisciplineerd ruimtes verlaten. Ik heb onbevoegd alarmsignalen in werking gesteld. Ik heb onbevoegd alarmsignalen verstoord. Ik heb niet de nooduitgangen gebruikt. Ik heb gedrongen. Ik heb vertrappeld. Ik heb niet met de hamer de vensters ingeslagen. Ik heb de weg versperd. Ik heb onbevoegd verzet geboden. Ik ben op bevel niet blijven staan. Ik heb mijn handen niet boven mijn hoofd gehouden. Ik heb niet op de benen gemikt. Ik heb bij gespannen haan met de trekker gespeeld. Ik heb niet vrouwen en kinderen eerst gered. Ik heb drenkelingen niet van achteren genaderd. Ik heb mijn handen in mijn zakken gehouden. Ik ben niet plots van richting veranderd. Ik heb mij niet laten blinddoeken. Ik heb geen dekking gezocht. Ik heb een

gemakkelijk doelwit geboden. Ik ben te langzaam geweest. Ik ben te snel geweest. Ik heb me b e w o g e n.

Ik heb niet de beweging van mijn schaduw als bewijs voor de beweging van de aarde beschouwd. Ik heb niet mijn schrik in het donker als bewijs voor mijn bestaan beschouwd. Ik heb niet het verlangen van mijn verstand naar onsterfelijkheid als bewijs voor mijn bestaan na de dood beschouwd. Ik heb niet mijn afkeer van de toekomst als bewijs voor mijn niet-bestaan na de dood beschouwd. Ik heb niet het afnemen van de pijn als bewijs voor het verlopen van de tijd beschouwd. Ik heb niet mijn lust om te leven als bewijs voor het stilstaan van de tijd beschouwd.

Ik ben niet wat ik geweest ben. Ik ben niet geweest zoals ik had moeten zijn. Ik ben niet geworden wat ik had moeten worden. Ik heb niet gehouden wat ik had moeten houden.

Ik ben naar het theater gegaan. Ik heb dit stuk gehoord. Ik heb dit stuk gesproken. Ik heb dit stuk geschreven.

Vertaling: Sigrid Vinks